

1 Bevisbörd

1.1 Hur ser bevisbördereglererna ut?

För att en parts påstående ska erkännas av domstol måste det bevisas av denna part med hjälp av ett bevismedel som godtas enligt lagen. Därför finns en uppsättning av olika processrättsliga handlingar, som delas in i kategorier beroende på i vilket stadium av rättsprocessen man befinner sig.

Enligt artikel 153 i civilprocesslagen (GPK) måste alla motbevisbara omständigheter som är relevanta för avgörandet av en tvist samt kopplingarna mellan dessa bevisas. Enligt artikel 154 i GPK måste varje part också bevisa de omständigheter på vilka de baserar sina påståenden och invändningar.

1.2 Finns det undantag från bevisbördereglererna? Om ja, i vilka fall? Är det i sådana fall möjligt att komma med motbevisning?

Enligt befintlig nationell lagstiftning undantas omständigheter för vilka en legal presumption redan har fastställts med hjälp av lagen från reglerna om bevisbörd. Bevisning som läggs fram i syfte att visa att en specifik legal presumption inte är giltig är alltid godtagbar, utom när detta är förbjudet i lag (artikel 154.2 i GPK).

Undantaget från bevisbördereglererna tillämpas också på omständigheter som är allmänt kända och bekanta för domstolen. Detta görs på domstolens eget initiativ, och den är då skyldig att underrätta parterna om detta (artikel 155 i GPK).

I samband med detta måste domstolen när förfarandet inleds upprätta en förteckning över de omständigheter som ska bevisas, med angivelse av de parter som ska bevisa dem, dvs. som har bevisbördan. Domstolen fattar också beslut om parternas begäranden om bevisupptagning och godkänner bevisning som betraktas som relevant, godtagbar och nödvändig (artikel 146 i GPK).

1.3 Hur övertygande måste bevisningen vara för att läggas till grund för en dom?

De omständigheter som parterna hänvisar till för att stödja sina påståenden måste styrkas med relevanta bevismedel som tillåts enligt lagen. Domstolen måste beakta varje bevis för att fastställa dess bevisvärde (dvs. skillnaden mellan en officiell handling och en privat handling).

2 Bevisupptagning

2.1 Måste en part begära att bevisning tas upp eller kan domstolen ibland ta initiativ till bevisupptagning?

Bevisning i en rättstvist tas upp på grundval av en skriftlig begäran från parten i fråga eller av en muntlig begäran under en förhandling i enlighet med reglerna för tillämpning av dispositionsprincipen.

Om domstolen finner att viss bevisning är relevant i ett mål kan den emellertid på eget initiativ begära att denna bevisning tas upp.

I sin begäran om bevisupptagning ska parten ange omständigheterna i fråga och den bevisning som den kommer att använda för att styrka dessa omständigheter.

Om begäran gäller tillåtelse att förhöra ett vittne måste parter ange de frågor som kommer att ställas till vittnet, vittnets fullständiga namn och adress samt det datum då parten önskar kalla vittnet.

En begäran om att ställa frågor till motparten måste innehålla de frågor som parten kommer att ombes besvara.

I en begäran om att ta upp ett sakkunnigutlåtande måste det anges på vilket område den sakkunnige innehar expertis, ämnet för sakkunnigutlåtandet och den sakkunniges uppgift.

2.2 Vad händer om en parts begäran om bevisupptagning godkänns?

Om domstolen godkänner en begäran om bevisupptagning utfärdar den ett beslut där perioden för bevisupptagning anges. Perioden påbörjas under den domstolsförhandling där beslutet om denna fattades. Det gäller även för en part som kallats men inte infunnit sig i rätten.

Enligt artiklarna 131.1 och 127.2 i GPK måste parterna ange den bevisning och de konkreta omständigheter som styrks av denna bevisning samt lägga fram all skriftlig bevisning som de har tillgång till vid den tidpunkt då begäran lämnas in och vid den tidpunkt då den svarandes duplik mottas.

Enligt artikel 158 i GPK får domstolen, när det råder tvivel om insamling av vissa bevis eller insamlingen är särskilt utmanande, fastställa en period för bevisinsamling och höra målet utan bevisningen i fråga, om den inte tillhandahålls inom den fastställda perioden. Bevisningen kan upptas vid ett senare tillfälle, under förutsättning att det inte leder till orimliga dröjsmål i förfarandet.

2.3 I vilka fall får domstolen avslå en parts begäran om bevisupptagning?

Domstolen får avslå en begäran om bevisupptagning genom ett särskilt beslut om de omständigheter som parten önskar bevisa inte är relevanta för målet och om begäran om bevisupptagning inte lämnades in i tid. Om en part begär att flera vittnen ska höras för att styrka en viss omständighet har domstolen rätt att godkänna endast några av de föreslagna vittnena. Om omständigheten i fråga inte kan styrkas kallas övriga vittnen (artikel 159 i GPK).

2.4 Vilka olika bevismedel finns det?

Enligt civilprocesslagen finns följande former av bevis:

Vittnesmål, som regleras av bestämmelserna i artiklarna 163–174,

Förklaringar från parterna som

erkänner en specifik omständighet, eller

ges som svar på en specifik fråga.

Parternas påståenden regleras av bestämmelserna i artiklarna 175–177 i GPK.

Skriftlig bevisning, som regleras av bestämmelserna i artiklarna 178–194 i GPK:

officiella handlingar,

privata handlingar.

Skriftlig bevisning kan läggas fram av båda parterna men kan även begäras av domstolen. Skriftlig bevisning kan tillhandahållas i pappersform eller i elektronisk form. I det senare fallet kan domstolen utöver en utskrift kräva att handlingen lämnas in i elektronisk form. Om en part lämnar in en kopia av en handling kan denne bli ombedd att även lämna in originalet (artikel 183 i GPK).

Handlingar ska i normalfallet lämnas in på bulgariska. Om de lämnas in på ett annat språk måste de åtföljas av en korrekt översättning till bulgariska som har verifierats av parten i fråga.

Om domstolen utan problem kan erhålla utskrivna handlingar är det enligt artikel 187 i GPK tillräckligt att ange den plats där handlingarna i fråga finns publicerade.

Domstolen kan begära att viss skriftlig bevisning ska lämnas in av parterna eller av tredje parter som inte är involverade i målet. Enligt artiklarna 190 och 192 i GPK får varje part begära detta av domstolen, och denna grundar sitt beslut på all tillgänglig bevisning. För att erhålla skriftlig bevisning från en utomstående part måste en särskild skriftlig begäran lämnas in till domstolen. En kopia av begäran lämnas till den tredje parten i fråga.

Trots att parterna har en juridisk skyldighet att lägga fram bevisning kan de välja att inte göra detta om en handling rör deras privatliv eller en familjemedlems privatliv, eller om parten därigenom skulle tvingas avslöja att han eller hon begått en vanärande eller brottslig handling. I sådana fall kan domstolen, om vissa villkor uppfylls, begära att parten lämnar in utdrag ur handlingen.

Enligt nationell lagstiftning kan parterna ifrågasätta äktheten av en skriftlig handling som lämnas in av motparten när svaret på deras inlämning mottas. Om handlingen läggs fram under en domstolsförhandling måste eventuella invändningar göras innan förhandlingen avslutas. Om motparten vill använda den ifrågasatta handlingen beordrar domstolen en utredning av handlingens äkthet. Bevisbördan placeras på den part som har ifrågasatt handlingens äkthet. Om den ifrågasatta handlingen inte omfattar en underskrift från den part som ifrågasätter dess äkthet tillfaller emellertid bevisbördan i stället den part som lämnade in handlingen. Efter att handlingens äkthet har utretts beslutar domstolen om den ska anses vara äkta eller förfalskad. Domstolen kan inkludera detta beslut i sin dom i målet (artiklarna 193 och 194 i GPK).

Reglerna om sakkunnigutlåtanden återfinns i artiklarna 195–203 i GPK.

Sakkunniga utses på begäran av parterna eller av domstolen på eget initiativ. Sakkunniga ska lämna in sitt utlåtande minst en vecka före det fastställda datumet för den förhandling där det ska tas upp.

Om den sakkunniges slutsats bestrids kan domstolen utse en eller flera andra sakkunniga. Domstolen får också begära att den sakkunnige ser över sin slutsats eller ger ett andra utlåtande i frågan.

Reglerna för visuell inspektion och certifiering återfinns i artiklarna 204–206 i GPK.

Domstolen kan på begäran av parterna eller på eget initiativ begära att lös eller fast egendom ska inspekteras visuellt eller att en person ska certifieras, med eller utan deltagande av vittnen och domstolsutsedda sakkunniga.

Visuell inspektion och certifiering är metoder som används för att samla in och verifiera bevisning. Hela domstolen kan använda sig av dessa, och de kan delegeras till en av domstolens anställda eller till en annan domstol.

Domstolen underrättar parterna om datum och plats för den visuella inspektionen. En rapport om inspektionen utarbetas, med detaljerad information om dess resultat, sakkunnigutlåtanden och utsagor från vittnen som förhörts på den plats där inspektionen äger rum.

2.5 Hur går vittnesförhör till? Skiljer de sig från förhör med sakkunniga? Vilka regler gäller för skriftlig bevisning och sakkunnigutlåtanden?

Bevisning från vittnen erhålls genom vittnesförhör. Vittnesmål som lämnas in i skriftlig form godtas inte. Sakkunnigutlåtanden ska lämnas in skriftligen minst en vecka före domstolsförhandlingen och hörs sedan inför rätten och upptas som bevisning. Både rätten och parterna har rätt att ställa frågor till de sakkunniga.

2.6 Har vissa bevismedel större bevisvärde än andra?

I den nationella processrätten finns inga regler som säger att vissa bevismedel har större bevisvärde än andra. Bevisning bedöms utifrån sina egna meriter och i sin helhet, så som den föreligger den dag då de bevisade omständigheterna bedöms och alla beslut om eventuella åtgärder fattas mot bakgrund av detta.

2.7 Är det obligatoriskt att använda ett visst bevismedel för att styrka en omständighet?

I vissa fall som uttryckligen fastställs i lagen, exempelvis validering av rättsliga transaktioner för vilka en skriftlig handling krävs, godtas enbart skriftlig bevisning. Vittnesmål godtas inte i följande fall: motsägelse av innehållet i en officiell handling, observation av omständigheter för vilka det krävs bevis i form av en skriftlig handling, validering av kontrakt till ett värde som överstiger 5 000 bulgariska leva (BGN) utom om kontraktet slöts mellan makar eller släktingar i rakt uppstigande eller nedstigande led, släktingar upp till den fjärde graden av släktskap eller ingifta släktingar till och med den andra graden av släktskap, uppfyllande av betalningsskyldigheter enligt ett skriftligt beslut, validering av skriftliga avtal i vilka den person som åberopar vittnesmålet är part eller ändring eller upphävande av sådana avtal samt motsägelser av innehållet i en privat handling som härrör från parten.

2.8 Är vittnen enligt lag skyldiga att avge vittnesmål?

Ingen får vägra att avge vittnesmål såvida de inte uttryckligen är undantagna från denna plikt enligt lagen.

2.9 I vilka fall kan de vägra att vittna?

Utöver parternas juridiska ombud eller medlare i målet får följande parter vägra att vittna: parternas släktingar i rakt upp- eller nedstigande led, deras syskon, ingifta släktingar i första graden av släktskap, makar, tidigare makar eller sambor (artikel 166 i GPK). Domstolen bedömer vittnesmål mot bakgrund av all annan information som föreligger i saken, och tar hänsyn till vittnens eventuella egenintresse.

2.10 Kan en person som vägrar att vittna straffas eller tvingas att avge vittnesmål?

Enligt artikel 163 i GPK måste vittnen infinna sig i rätten och avge vittnesmål. Om ett vittne har legitima skäl till att inte vittna eller inte svara på vissa frågor måste han eller hon skriftligen meddela domstolen om dessa skäl före den förhandling där han eller hon kallas att vittna och tillhandahålla alla nödvändiga styrkande handlingar. (artikel 167 i GPK). Underlåtelse att svara på en kallelse och infinna sig i rätten medför vite. Domstolen kan också besluta om polishämtning av vittnet.

2.11 Finns det personer som inte får höras som vittnen?

Bevisning kan erhållas från alla parter utom de som anges i punkt 6B, även om de inte är rättskapabla eller har ett egenintresse i målet. När domstolen bedömer vittnesmålet tar den hänsyn till att vittnet inte är rättskapabelt eller till vittnets egenintresse.

2.12 Vad är domstolens och parternas respektive roller vid vittnesförhör? När får ett vittne höras med tekniska hjälpmedel, till exempel videokonferens eller andra medier?

Vittnen utses på begäran av parterna eller av domstolen på eget initiativ. Vittnet mottar en kallelse på den adress som den part som åberopar vittnet har uppgett. Om adressen är felaktig fastställer domstolen en tidsfrist inom vilken parten måste tillhandahålla en ny adress.

Varje vittne som har kallats och infinna sig i rätten förhörs separat i parternas närvaro. Ett vittne kan förhöras mer än en gång. Domstolen bedömer vittnesmålet med beaktande av all övrig bevisning i målet. Enligt artikel 170 i GPK måste domstolen innan den förhör ett vittne informera denne om straffet för mened och registrera vittnets personuppgifter. Om tvingande skäl föreligger kan domstolen förhöra vittnet före det datum som fastställts för förhandlingen eller genomföra förhöret utanför domstolen. Parterna kallas att närvara vid förhöret. Det finns inga bestämmelser i civilprocesslagen om att vittnen kan höras med videokonferens eller andra tekniska hjälpmedel. När bevisning måste samlas in i en annan domsaga får domstolen delegera denna uppgift till den lokala distriktsdomstolen (*rayonen sad*) (artikel 25 i GPK).

3 Bevisvärdering

3.1 Om en part har skaffat fram bevisning på ett otillåtet sätt, hindrar det domstolen från att lägga den till grund för domen?

Bevisning som skaffats fram på ett otillåtet sätt eller som bevisats vara falsk efter en invändning mot den i enlighet med förfarandet för att bestrida skriftliga handlingar tas inte i beaktande när domen fastställs. Sådan bevisning kan uteslutas från målet. Detsamma gäller bevisning som befunnits inte vara relevant för målet i fråga.

3.2 Kan en partsutsaga användas som bevisning?

En partsutsaga kan användas som bevisning om den lämnas i enlighet med det förfarande som fastställs i artikel 176 i GPK, dvs. när domstolen har beordrat parten att inställa sig personligen och ge förklaringar som är relevanta för omständigheterna i målet.

Senaste uppdatering: 11/02/2020

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.